

Lausunto

26.08.2021

Asia: VN/12128/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi luonnonsuojelulaiksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Luonnonsuojelulain lukukohtaiset kommentit

1 luku Yleiset säännökset

1§ Lain tavoite

- Yhdeksi uudeksi lain tavoitteeksi on määritelty kansalaisten luonnontuntemuksen ja ympäristötietoisuuden lisääminen. Tämä pykälä on tärkeä lain tavoite!
- Kannattaisi harkita kuitenkin "luonnontuntemuksen ja ympäristötietoisuuden lisääminen" korvaamista käsitteillä "ympäristökasvatuksen ja ympäristötietoisuuden lisääminen", jotka kattaisivat sisäänsä laajemman kentän. Tämä myös virtaviivaistaisi ja yhtenäistäisi lakiluonnosta, koska myös 9§ käytetään sanaparia ympäristökasvatus ja ympäristötietoisuus.
- Tavoite ympäristötietoisuuden lisäämisestä tavoitteisiin herättää kuitenkin kysymyksen, miten se jäljempänä luonnoksessa esiintyy konkretian muodossa?

3§ Määritelmät

- Jos päädyttäisiin käyttämään käsitteitä ympäristökasvatuksen ja ympäristötietoisuuden lisääminen, tässä 3§ olisi tärkeää määritellä, mitä näillä käsitteillä tarkoitetaan.
- Esitys ympäristökasvatuksen määritelmäksi Finton KEKO – Kestävän kehityksen kasvatuksen ontologian määritelmien mukaisesti:
- ympäristökasvatus (kestävän kehityksen kasvatus): kasvatus, joka tukee elinikäistä oppimisprosessia siten, että yksilöiden tai yhteisöjen arvot, tiedot, taidot ja toimintatavat muuttuvat kestävän kehityksen mukaisiksi. (HUOM. Kestävän kehityksen kasvatuksen ja ympäristökasvatuksen tavoitteet ovat samanlaiset, mutta painotuksissa voi olla eroja: ympäristökasvatuksella viitataan erityisesti luontokasvatukseen ja ympäristöongelmiin kytkeytyvään ja kestävää elämäntapaa edistävään kasvatukseen. <https://finto.fi/keko/fi/page/p61>)

8§ Selvillä olo:

- Tällä pykälällä on selvä kytkös ympäristökasvatukseen ja ympäristötietoisuuden lisäämiseen, ne ovat keinoja päästä tähän tavoitteeseen.

9§ Ympäristötietoisuus:

- Esitämme pykälän nimeksi "Ympäristökasvatus ja ympäristötietoisuus"

2 luku Luonnonsuojelun viranomaiset ja muut toimijat

10§ Luonnonsuojelun valtion viranomaiset

- "Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimii lisäksi 4 luvun mukaisena tukiviranomaisena ja ohjaa, valvoo ja edistää tuen toimeenpanoa sekä tukee mahdollisuuksien mukaan kunnan toimintaa toimialaansa kuuluvissa asioissa." -> Esitetään ilmaisun "mahdollisuuksien mukaan" poistamista

- "Metsähallitus vastaa valtion luonnonsuojelualueverkoston hallintaan, käyttöön ja hoitoon liittyvistä tehtävistä sekä muista sille tässä laissa ja sen nojalla annetuissa asetuksissa osoitetuista viranomaistehtävistä." -> Esitys uudeksi muotoiluksi: "Metsähallitus vastaa valtion luonnonsuojelualueverkoston hallintaan, käyttöön ja hoitoon liittyvistä tehtävistä sekä muista sille tässä laissa ja sen nojalla annetuissa asetuksissa osoitetuista viranomaistehtävistä kuten ympäristökasvatuksesta."

11§ Luonnonsuojelun asiantuntijaviranomaiset

- Ympäristökasvatuksella on taipumus tipahtaa lakien ja toteuttavien ministeriöiden (OKM ja YM) väliin. Ympäristökasvatuksen tulisi olla mukana tasavahvasti molemmissa! Tärkeää on viranomaisten välinen yhteistyö.

12§ Kunta

- "Kunta edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua ja sen kestäväää käyttöä sekä maisemansuojelua alueellaan."

- Tässä on välttämätöntä mainita myös ympäristökasvatus ja ympäristötietoisuuden lisääminen, koska ne esiintyvät kuntien tehtävissä kuitenkin jo 9§ kohdalla.

- Huomioitava, että kunnissa kasvatus, opetus ja koulutus ovat oleellinen ympäristökasvatuksen toteuttaja (tukitoimet koulujen suuntaan)

3 luku Luonnonsuojelusuunnittelu

-

4 luku Luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon tukeminen

31 § Avustus luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon edistämiseen

- ”Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää valtion talousarvion rajoissa avustusta hankkeisiin ja toimenpiteisiin luonnon monimuotoisuuden ja luonnon- ja kulttuurimaiseman suojelun ja hoidon edistämiseksi. Avustus myönnetään rahana. Avustusta voidaan myöntää myös tutkimukseen ja kehitystyöhön.”

-> Uuden avustuksen mahdollisiin käyttötarkoituksiin olisi aiheellista sisällyttää myös työ ympäristökasvatuksen ja ympäristötietoisuuden edistämiseksi. Lakiluonnoksessa on nostettu ympäristökasvatus ja ympäristötietoisuuden lisääminen yhdeksi tavoitteeksi, ja tämä avustus olisi hyvä tapa myös tämän tavoitteen edistämiseen.

5 luku Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkosto

-

6 luku Luonnonsuojelualueet

58 § Luonnonsuojelualueen hoito - ja käyttösuunnitelma

- Esitämme tähän pykälään ympäristökasvatuksen ja ympäristötietoisuuden edistämisen huomiointia hoito- ja käyttösuunnitelmissa sekä luonnonsuojelualueiden opetuskäytön mahdollistamista/tukemista.

7 luku Luontotyyppien suojelu

-

8 luku Eliölaajien suojelu

-

9 luku Vaihdata, maahantuonti ja maastavienti

-

10 luku Maiseman suojelu ja hoito sekä luonnonmuistomerkit

-

11 luku Ekologisen kompensaation toteuttaminen

-

12 luku Alueiden hankinta luonnonsuojelutarkoitukseen ja korvaukset

-

13 luku Luonnonsuojelun tiedonhallinta ja päätöksistä tiedottaminen

-

14 luku Luonnonsuojelun valvonta, hallintopakko ja rangaistukset

-

15 luku Muutoksenhaku

-

16 luku Voimaantulosäännökset

-

Huomiot muihin lakeihin ehdotettuihin muutoksiin

Huomiot muutoksista, joita on ehdotettu muihin lakeihin

-

Luonnonsuojelulain uudistuksen tavoitteiden saavuttaminen

Miten lakiehdotus kokonaisuutena vastaa sille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen?

-

Ilmastonmuutoksen hillintä

Miten näette ilmastonmuutoksen hillinnän luonnonsuojelulain ehdotettuna tavoitteena?

-

Ekologisen kompensaation eli luonnonarvoille aiheutuvien heikennysten hyvittäminen

1) Miten ehdotettavat ekologisen kompensaation säännökset vaikuttavat luonnonsuojelulain tavoitteiden saavuttamiseen?

-

2) Miten ehdotettavat ekologisen kompensaation säännökset vaikuttavat toimialojen suunnittelemiin hankkeisiin?

-

Malminetsintä luonnonsuojelualueilla

Pidätekö tarkoituksenmukaisena rajoittaa malminetsintää luonnonsuojelualueilla

1) ehdotetulla tavalla poistamalla viranomaisen mahdollisuus myöntää lupa malminetsintään valtion luonnonsuojelualueilla?

-

2) muulla tavalla (miten)?

-

Muut huomiot

Muita huomioita esityksestä

-

Kunttu Sinikka
Ympäristökasvatusjärjestö FEE Suomi